

‘Eigenlijk zijn alle kinderen speciaal’

Als klein meisje wilde ze al juf worden. Marjan Lagrauw beseftte van jongs af aan dat bij het speciaal onderwijs haar hart ligt. ‘Eigenlijk zijn alle kinderen speciaal. Maar kinderen die net even anders zijn, daar werk ik het liefst voor.’ Met haar werk hoopt Marjan eraan bij te dragen dat kinderen in het speciaal onderwijs zich gehoord en gezien voelen. ‘Daarom is burgerschapsonderwijs voor deze leerlingen minstens zo belangrijk als in het reguliere onderwijs. Je laat kinderen ervaren dat ze hun mening mogen geven en hoe ze een stem krijgen.’

DOOR BRIGITTE BLOEM FOTO: IRIS LAGRAAUW

Na de pabo kwam Marjan direct in het speciaal onderwijs terecht. Eerst op een school voor ernstige taal- en of spraakproblemen en/of slechthorende kinderen en sinds zes jaar op de Herman Broerenschool in Delft. ‘Tussendoor heb ik even in het reguliere basisonderwijs gewerkt, maar toen ik een meisje met Down begeleidde, was het duidelijk dat het speciaal onderwijs voor mij dé plek is.’ Inmiddels is ze intern begeleider en locatiecoördinator.

De Vreedzame School

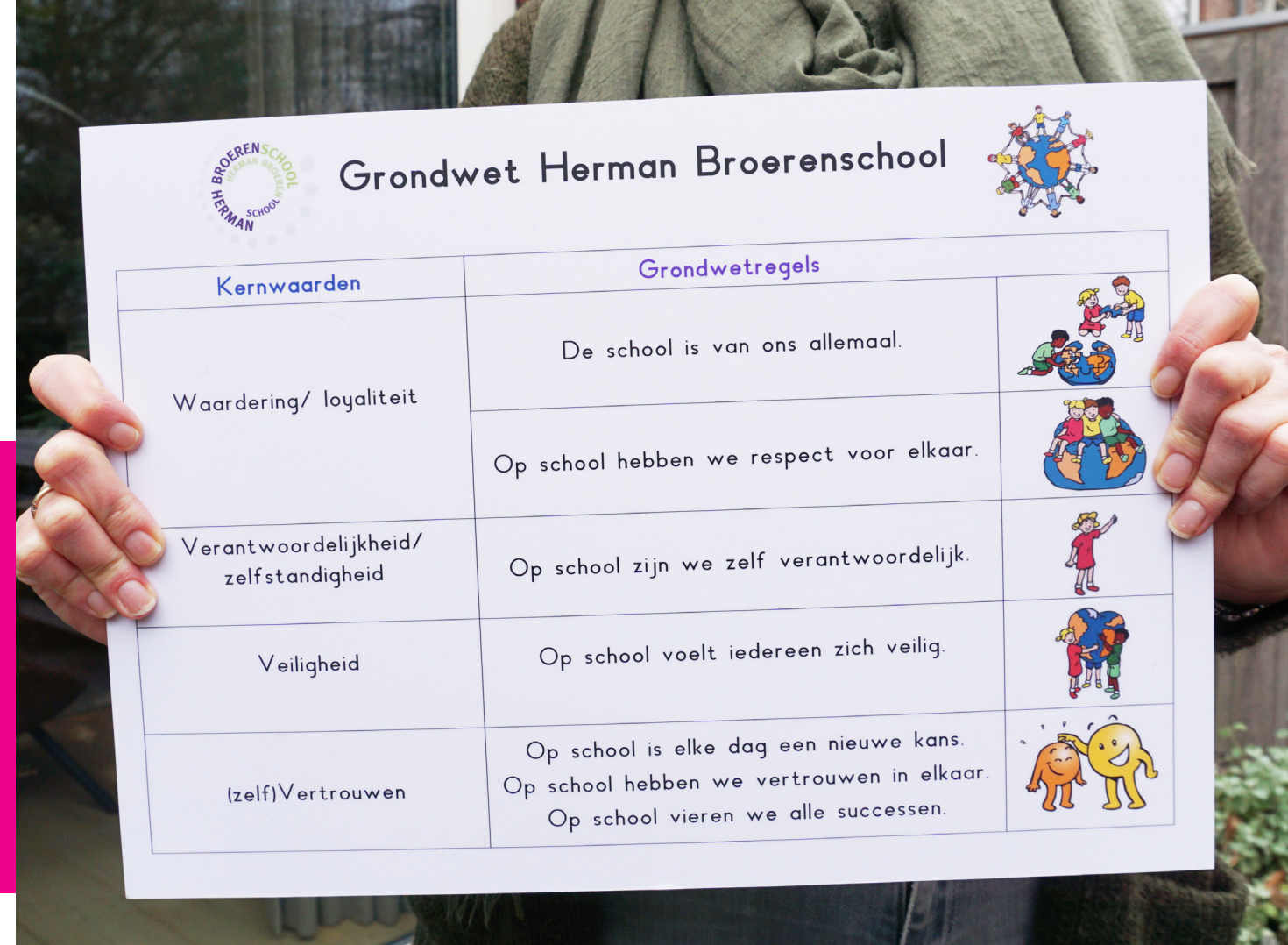
‘Het geeft mij als ib'er veel voldoening om leerlingen, hun ouders en collega's te begeleiden en op die manier bij te kunnen dragen aan de ontwikkeling van de kinderen’, legt Marjan uit. ‘Het is altijd een puzzel waarmee we een leerling écht verder kunnen helpen in zijn of haar ontwikkeling.’ Voor Marjan heeft het topprioriteit dat de leerlingen op school volledig zichzelf kunnen zijn, zich kunnen ontwikkelen en zich gehoord en gezien voelen. ‘Daarvoor is hier misschien iets meer nodig dan in het reguliere basisonderwijs’, vertelt ze. ‘Daarom is voor ons burgerschapsonderwijs zo belangrijk.’ De Herman Broerenschool werkt intensief met het programma ‘De Vreedzame School’, waarbij sociale competentie en democratisch burgerschap centraal staan. ‘Juist voor onze leerlingen is het enorm van belang dat ze leren hoe ze een stem krijgen, hoe ze samen beslissingen nemen en conflicten oplossen.’

Eigen Grondwet

In de klas oefenen de leerlingen van de Herman Broerenschool situaties uit de dagelijkse praktijk, ‘maar’, zegt Marjan, ‘De Vreedzame School is veel meer dan een lesje dat je één of twee keer per week geeft. Het is door ons hele onderwijs verweven. Het gaat om het bespreken van normen, waarden en omgangsvormen die in de hele school zichtbaar zijn en nageleefd worden.’ Elk jaar werken leerlingen en leraren van de Herman Broerenschool aan vier thema's: ‘wij horen bij elkaar’, ‘we lossen conflicten zelf op’, ‘we zijn aardig voor elkaar’, en ‘we zijn allemaal anders’.

Marjan: ‘We maken ons burgerschapsonderwijs heel visueel. Zo hebben we bijvoorbeeld een eigen Grondwet gemaakt voor onze school, die in de klassen en de gemeenschappelijke ruimte hangt. In elke klas hangen Klassenregels die op de Grondwet zijn gebaseerd. Ook werken we veel met handpoppen. En hebben we een afkoelplek.’

Het democratisch principe komt in simpele dingen terug. Welk boek gaan we in de klas lezen? Drie keuzes, de meeste stemmen gelden. ‘De ene keer heeft het ene kind geluk dat zijn of haar boek gekozen wordt, de volgende keer zijn de meeste stemmen voor een boek dat andere kinderen kozen’, schetst Marjan. ‘Zo leren de kinderen hun stem uitbrengen en ervaren

ze wat daarvan het resultaat is. Je mening durven geven is juist voor onze leerlingen zo belangrijk. Je mag zeggen dat je vandaag je rode in plaats van je blauwe sokken aan wilt. Dat ze mogen kiezen, dat hun mening ertoe doet, daarmee proberen we ze vertrouwd te maken.’

Door op ingeslagen weg

Als er straks kerndoelen en eindtermen voor burgerschapsonderwijs zijn geformuleerd, dan gaan Marjan en haar collega's zeker kijken of deze nieuwe inzichten bieden om toe te passen. ‘Maar intussen gaan we ook door op de ingeslagen weg. We merken immers dat dat goed werkt voor onze leerlingen’, zegt Marjan.

Ze hoopt voor de nabije toekomst dat leerlingen in het speciaal onderwijs, veel meer dan nu het geval is, écht onderdeel zijn van de samenleving. ‘Dat ze op hun eigen niveau met hun eigen mogelijkheden zo

zelfstandig en zelfredzaam mogelijk kunnen functioneren. En dat ze, ondanks het feit dat ze niet doorsnee zijn en soms een beetje anders kunnen reageren, gewoon gehoord worden. Dat zou, wat mij betreft, in ieder geval een belangrijk onderdeel moeten zijn van burgerschapsonderwijs in het reguliere onderwijs’, zegt Marjan stellig.

Reuzetrots

Wat haar echt gelukkig maakt, is als aan het eind van een blok van De Vreedzame School alle groepen van de Herman Broerenschool bij elkaar komen en de leerlingen in groepjes toneelstukjes spelen, iets voorlezen, iets zingen wat teruggrijpt op het thema. ‘Sommige leerlingen vinden dat heel spannend, maar ze doen het toch maar mooi allemaal. Dan groeien ze boven zichzelf uit en is het wij-gevoel groot. Dat is zo fijn om te zien. Onze leerlingen maken maar kleine stapjes, maar op elk stapje ben ik reuzetrots!’

SLO heeft ook het Netwerk Speciaal Onderwijs. Twee keer per jaar organiseert SLO bijeenkomsten over actuele onderwijskundige thema's, zoals burgerschap, brede vaardigheden en curriculumontwikkeling (landelijk en op school). Heb jij behoefte om kennis en ervaringen te delen en in gesprek te gaan met collega's van het speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs en speciaal voortgezet onderwijs? Sluit je aan bij het netwerk. Meer informatie via www.slo.nl/sectoren/so/netwerk-speciaal-onderwijs-nso/